

ZVEZA ZDRUŽENJ BORCEV ZA VREDNOTE NOB SLOVENIJE

Sporočila

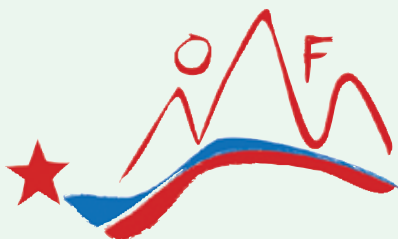
Številka 1
Januar 2015

VSEBINA ★ Sporočila št. 1, januar 2015

- DR. ANTON VRATUŠA na zaključni prireditvi ob 73. obletnici dražgoške bitke, Dražgoše 11. 1. 2015,	2
- MILAN GORJANC, član predsedstva Zveze, na spominski slovesnosti ob 70. obletnici poboja partizanov Notranjskega odreda, Sveta Ana v Loški dolini 13. 1. 2015,	3
- DR. MILAN BRGLEZ, predsednik DZ RS, ob 72. obletnici poslednjega boja Pohorskega bataljona, Osankarica 3. 1. 2015,	5
- MITJA KLAVORA, generalni sekretar ZZB NOB Slovenije, na prireditvi v spomin na prve padle partizane na območju Idrije - Cerknega, Nemci 27. 12. 2014	6
B. SKLEPI GLAVNEGA ODBORA	8
C. IZJAVA - PODPORA PETICIJI PROTI RAZPRODAJI DRŽAVNEGA PREMOŽENJA	9
D. PROMEMORIJA O SREČANJU PREDSTAVNIKOV BORČEVSKIH IN ANTIFAŠISTIČNIH ORGANIZACIJ Z OBMOČJA BIVŠE JUGOSLAVIJE	9
E. PISMO - ODGOVOR LJUDMILI NOVAK, PREDSEDNICI STRANKE NSI, O STALIŠČIH ZVEZE GLEDE PREDLOGA ZAKONA O DOSTOJNEM POKOPU	9
F. AKTIVNOSTI DELOVNIH TELES ZVEZE OD 1. 1. DO 31. 1. 2015	10
G. O MLADINSKI KOMISIJI PRI ZZB NOB SLOVENIJE	10
H. OBVESTILA	12

Fotografija na naslovnici: zaključna prireditev »Po poteh partizanske Jelovice - Dražgoše 2015« v Dražgošah, 11. januarja 2015 ; Foto: Jožica Hribar

A. GOVORI

GOVOR DR. ANTONA VRATUŠE NA ZAKLJUČNI PRIREDITVI OB 73. OBLETNICI DRAŽGOŠKE BITKE, DRAŽGOŠE 11. 1. 2015

Prve dni meseca aprila 1941 je slovenski narod prizadela velika nesreča in usodna preizkušnja. Potem ko je nemška Luftwaffe šestega aprila barbarsko bombardirala Beograd, so Hitlerjeve nacistične in Mussolinijeve fašistične armade vdrle v Slovenijo, njun madžarski zaveznik Horthy pa se je vrnil v Prekmurje, kjer so živeli prekmurški Slovenci 1000 let ločeni od svojih bratov Slovencev, prebivalcev nemškega dela habsburške monarhije. Okupatorji so našo domovino razkosali in razdelili med sabo, slovenski narod pa obsodili na izginotje. Hitler je iz okupiranega Maribora zapovedal: »Naredite mi to deželo spet nemško«. Mussolini je na velikem zboru fašističnih vojaških in političnih veljakov v Gorici izjavil: »Rasne meje se morajo umakniti pred novo italijansko vzhodno državno mejo.« Tako je Kraljevina Italija že 5. maja 1941 anektirala tim. Ljubljansko pokrajino in krivično rapalsko mejo, ki je potekala vzdolž alpskega in snežniškega pogorja, premaknila na reko Kolpo. Za slovenski narod v lastni domovini ni bilo več prostora. Slovence so požirala koncentracijska taborišča in grobovi talcev. Okupatorji so jih izganjali na Balkan ali v globino italijanskega in nemškega ozemlja, rušili njihove domove, naravno bogastvo pa ropali. V tej smrtni nevarnosti za obstoj so se Slovenci odločili za oborožen upor pod vodstvom Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Okupatorji so odgovorili z ognjem in mečem. Horthy je pripeljal v pokrajino med Muro in Rabo žandarje, policijo in vojsko. Slovence, zlasti slovensko inteligenco, je poslal v koncentracijska taborišča ali postavil pred sodišča. Vodjo upora Štefana Kovača so ustrelili iz zasede, njegova dva najbližja sodelavca Cvetka in Kardoša so obesili na dvorišču Szaparijevega gradu v Murski Soboti. Tako je bilo narodnoosvobodilno gibanje v pokrajini med Muro in Rabo dalj časa prekinjeno. Ženske, starce in otroke, ki so ostali na domačem pragu, pa so gonili na obvezno delo - kjer so ogradili obrambne utrdbe vzdolž reke Mure na skrajnem jugovzhodu nemškega klina.

Podobno 'mirno in pokorno pokrajino' sta hotela uzakoniti nemški in italijanski okupator v svojih okupacijskih zonah, da bi Hitlerjeva vojska z bliskovitim napredovanjem podjarmila še evropski Vzhod do Urala in Kavkaza. Zgodilo pa se je drugače: slovenski narod je vstal k oboroženemu uporu. Takoj, ko so se pojavili prvi partizani, sta dovažala na slovenska tla številne nove vojaške enote in jih razmestila po vsej deželi. Zaradi splošnega nemira in napadov na gosto posejane vojaške postojanke pa sta jih morala kmalu umakniti v večja mestna središča.

Decembra 1941 je v Poljanski dolini na Gorenjskem ter v okolici Jesenic, Gorij in Bohinja izbruhnila ljudska vstaja: njena udarna pest je bil Cankarjev bataljon. Vesti o nemških izgubah v teh spopadih so vznemirile tudi Hitlerjev vojni štab v Berlinu. Sklenil je, da bo upor v kali zatrl, predvsem pa da bo uničil Cankarjev bataljon, saj je v novembru in decembru samo v bojih z njim v Poljanski dolini padlo več kot 60 Nemcev. Po hudih bojih se je okrog 200 borcev Cankarjevega bataljona za božič in novo leto ustavilo v Dražgošah, prijazni vasici pod Jelovico, da bi se odpočili in se pripravili na

Foto: Jožica Hribar

nove spopade. Bilo je jasno, da se Nemci pripravljajo na odločilno bitko. Vodstvo Cankarjevega bataljona je menilo, da je položaj ob vaški cesti, ki se vije po rebri nad dražgoškimi strminami v dolžini poltretjega kilometra, prikladen za obrambo. Odločilo se je, da bo tu sprejelo spopad, saj je bil tudi bataljon dobro oborožen, imel je kar dvajset strojnic. Vaščani na tak spopad v svoji vasi niso bili pripravljani in so nepričakovane goste prosili, naj se umaknejo iz vasi. Toda prepričljive prijateljske besede Staneta Žagarja, člana poveljstva slovenskih partizanskih čet, in njegovih tovarišev ter dotedanji uspešni spopadi Cankarjevega bataljona z Nemci, junaštva njegovih borcev in lastni srd do nadutega okupatorja so umirili mnoge med njimi. Nekateri so tudi sami sodelovali v obrambi pred tridnevnim srditim napadom petindvajset- do tridesetkrat številčno močnejših in do zob oboroženih Nemcev, ki jih je podpiralo topništvo z rušilnimi in zažigalnimi bombami. Samozaupanje branilcev vasi je raslo, posebno ko so se Nemci po prvem in drugem dnevu neuspešnih napadov morali vrniti na svoje izhodišče v dolino s številnimi mrtvimi in ranjenimi. Tretjega dne pa so napadalci vključili še sveže oddelke in udarili že zgodaj zjutraj. Cankarjevci so vztrajali, vse dokler se napadalci niso polastili Jelenšča, najvišjega zaselka na vzhodu vasi. Branili so hišo za hišo. Vzdržali so do večernega mraka, ko so se umaknili na globoko zasneženo Jelovico. Le maloštevilni Dražgošani so poslušali njihov nasvet, naj se jim pridružijo.

Nemci svojega osnovnega cilja v Dražgošah - uničenje Cankarjevega bataljona - niso dosegli, so se pa krvavo maščevali nad nedolžnim prebivalstvom ter nad vsem živim in neživim v vasi.

Ko so zavzeli prvo hišo na vzhodu vasi, so že v nedeljo enajstega januarja zvečer ustrelili 17 moških, starih od enajst do 67 let, ter dve leti in pol staro dekletce, naslednjega dne pa pri zahodnem zaselku vasi, pri cerkvi, še dvajset. Preostale Dražgošane so razgnali na vse strani, Dražgoše pa spremenili v pogorišče. Sredi februarja je posebna nemška minerska enota vrgla v zrak še tristo let staro dražgoško romarsko cerkev. Končni izid: Nemci niso bili zmagovalci, ostali so le vojni zločinci.

Oboroženega upora slovenskega naroda nihče ni mogel več zaustaviti. Nastajali so novi bataljoni in nove brigade, med njimi tudi Rabska brigada prostovoljcev, v katero so vstopili bivši interniranci, Slovenci, Judi in Hrvati iz koncentracijskega taborišča Kampor na otoku Rabu. Nastajala so nova osvobodjena območja, gradila se je nova samoupravna ljudska oblast in odpirale so se partizanske šole za novi rod.

V ljubezni do domovine, navezanosti na zemljo, ob medsebojni pomoči in solidarnosti prebivalstva ter ob pomoči družbe so tudi v Dražgošah vstajali iz pepela novi domovi, najprej v šotorih, nato pa na trajnih temeljih in z varno streho.

Enote slovenske narodne osvobodilne vojske so z rušenjem železniških, cestnih in drugih povezav z nemškimi in italijanskimi armadami na sredozemskem bojišču požele že v času narodnoosvobodilnega boja pohvale najvišjih zavezniških poveljstev in tudi vrhovnega komandanta Eisenhowerja. Najvišje priznanje in čast pa je doživela slovenska narodna osvobodilna vojska, ko je François Hollande, predsednik francoske republike, povabil njene veterane na veličastno proslavo ob 70-letnici odprtja druge fronte 6. junija 2014. leta v francoski Normandiji.

Tudi sam sem bil v delegaciji slovenskih vojnih veteranov. Bilo je iskreno zadovoljstvo in zadoščenje seči v roke veteranom in drugim udeležencem 2. svetovne vojne na proslavi, ki je pomenila tudi spravo med nekdanjimi sovražniki in njihovo zavedanje skupne odgovornosti za mir in varnost v sodobnih časih ter za vrnitev potrebnega medsebojnega zaupanja med narodi. Tako odgovorno ravnanje vsi skupaj dolgujemo žrtvam vojnega in drugega nasilja v 2. svetovni vojni in po njej, pa tudi samim sebi in bodočim rodovom.

Želim, da se tega dolga spomnimo, še zlasti v letošnjem letu 2015 ob 70. obletnici osvoboditve naše domovine. Stopimo torej skupaj, pogledjmo si v oči in si sezimo v roke. Tako bo tudi izhod iz današnjih težav naše družbe lažji in učinkovitejši, saj si ljudje želijo živeti v miru, medsebojnem zaupanju, solidarnosti in dobrem sosedstvu.

★ ★ ★

GOVOR MILANA GORJANCA, ČLANA PRESEDSTVA ZVEZE, NA SPOMINSKI SLOVESNOSTI OB 70. OBLETNICI POBOJA PARTIZANOV NOTRANJSKEGA ODREDA, SVETA ANA V LOŠKI DOLINI 13. 1. 2015

Tovarišice, tovariši, borci in drugi udeleženci narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda - tovariški ZDRAVO

Spoštovani prisotni, ki v srcu nosite vrednote tega boja, prisrčno pozdravljeni!

Na današnji dan pred 70 leti sta tu pri Sv. Ani 1. in 3. četa Notranjskega odreda doživeli težko tragedijo. V neenakem boju z domobranci je padlo 16 mladih borcev za svobodo, 15 pa je bilo zajetih. Kasneje so domobranci ubili tudi dva ujeta partizana. Ne zamerite, če ne bom opisoval tega boja! Zelo slikovito ga je opisal in dokumentiral vaš rojak in moj prijatelj dr. Martin Premk. Toda izpostaviti želim, da so žrtve in morilci bili sosede, sošolci, sokrajani, nekoč morda tudi prijatelji. Zločin so storili naši ljudje, Slovenci, Notranjci, domačini. Zavedeni naj bi bili? In kdo naj bi jih zavedel? Morda nemške marke kot Judeževu plačilo, morda protikomunizem, ko pa večina sploh ni poznala bistva komunistične ideje, saj so bili tudi morilci kmečkega obubožanega porekla, za katerih boljše življenje so se borili komunisti.

Morda jih je v boj in zločin gnala globoka vera v Boga in njegovo besedo. Veren človek katerekoli vere ne bi lagal, niti kradel ali ubijal ljudi, najmanj pa ljudi svoje vere. Tu so morili domobranci iz 47. čete 2. bataljona. Poveljnik bataljona Vuk Rupnik je s to morijo in z neštetiimi drugimi pridobil visoko nacistično odlikovanje železni križec 2. reda. Ko je 11. maja 1945 pobegnil na Koroško in vodil poslednjo morijo na boroveljskem mostu, med katero je padlo preko 180 borcev Bračičeve brigade in Kokrškega odreda, se je vdal Angležem, ki ga niso postavili pred sodišče za vojne zločine, niso ga predali partizanom, niso ga vtaknili niti v ujetniško taborišče. Tako so zavezniki ravnali s fašističnimi zločinci, saj so računali na njihovo pomoč v napadu na socialistično Jugoslavijo.

Zgodovinarji so ugotovili, da je t.i. protirevolucionarni tabor povzročil samo 4.400 žrtev, medtem ko so Nemci in Italijani kot okupatorji pogнали v smrt nekaj več kot 38.000 Slovencev. Kako nizkotna je ta statistika! Nič ne povedo, koliko Slovencev so pomorili Slovenci pod poveljstvom italijanskega in nemškega okupatorja, saj so bili glavni krvniki, vodiči in izdajalci. Ugotovili pa so zgodovinarji, da če ne bi bilo povojnih pobojev, bi žrtev med Slovenci bilo celih 15 odstotkov manj. Trdim, da če ne bi bilo izdaje in hlapčevanja okupatorju ter okrutnih pobojev v času vojne, tudi po vojni ne bi nikogar umorili brez sojenja. Spravili naj bi se s partizani? Iz te moke ne bo kruha! Spravijo naj se med seboj in s svojimi grehi! Zmolijo naj kesanje!

Strah se širi po Evropi - strah komunizma. To so začetne besede zgodovinskega manifesta Marxove Zveze komunistov iz februarja 1848. Tudi takrat je nenasitni izkoriščevalski kapitalizem potisnil delavske in kmečke množice v revščino ter nenehen boj za preživetje. Zavrelo je po Evropi in združili so se kralji, cesarji, car in papež, da bi zaščitili kapitaliste in obranili oblast pred revolucionarnimi množicami. Rodila se je strahovlada v Metternichovem in Bachovem absolutizmu. Poleg proletarcev so bili ogroženi tudi manjši narodi in med njimi skoraj najbolj slovenski.

Tudi danes leze v kosti globalnega kapitalizma, ki je povzročil sedanjo svetovno krizo, ki je pahnil velik del človeštva v revščino, strah upora, strah komunizma. In kapitalizem se znova brani z že preverjenim vzpostavljanjem diktature kapitala in njene najnevarnejše in najstrašnejše oblike fašizma. Dogodki, ki smo jim priča te dni v Evropi, so izzvani, so storjeni, da odvrnejo pozornost od čedalje večjih težav v boju za vsakdanji kruh, da v nas porodijo strah, da v nas obudijo zahtevo po osebni varnosti, da v nas sprožijo željo po avtoritarni oblasti, tudi za ceno

fašističnih ukrepov. Kaj drugega kot fašizem je vojska na ulicah lastne domovine? Demokratična Evropa se odreka demokraciji. Generalna skupščina OZN je sprejela resolucijo o fašizmu. Zavrnile so jo ZDA, Kanada in Ukrajina, od glasovanja so se vzdržale države Evrope, med njimi tudi Slovenija. Če te države niso podprle resolucije proti fašizmu, to pomeni, da podpirajo fašizem. Moja trditev je trda, saj te države z besedami in ustavami odklanjajo fašizem. Toda njihova politična praksa dokazuje ravno nasprotno. ZDA že več kot desetletje drži v zloglasnem Guantanamo stotine ljudi, ki jim kljub strahotnemu mučenju niso uspeli dokazati krivde pri insceniranem rušenju newyorških nebotičnikov. Nove »demokratične« oblasti v Ukrajini slavijo zloglasno 14. SS divizijo Galizien, ki so jo sestavljali fašisti iz Ukrajine, in je leta 1945 vse do konca marca morila in požigala po Štajerskem. Zajeli so jo 10. maja 1945 med Pliberkom in Celovcem borci Bračičeve in Šerčerjeve brigade. Iz rok naših partizanov pa so jo ob grožnji z orožjem prevzeli britanski vojaki. Pol leta kasneje so njene člane v Italiji znova oborožili, postavili pod poveljstvo poljskega generala Andersa z namenom, da vdrejo v svobodno Slovenijo.

In kakšna je praksa naših oblasti v zavračanju fašizma? Čeprav je slovenskemu narodu fašizem namenil popolno nacionalno uničenje in razkosanje ozemlja, čeprav je bilo med 2. svetovno vojno ubitih ali je zaradi trpljenja umrlo preko 97.000 Slovencev, je slovenska vlada odklonila podpis resolucije OZN. To vlado smo izvolili zaradi zagovarjanja vrednot, vendar njena praksa dokazuje nasprotno. Vrednot NOB ni v njenem programu, še manj pa v dejanski praksi. Naša temeljna vrednota je svoboda, oni pa naše bogastvo kot temelj nacionalne svobode prodajajo tujcem, predvsem onim, ki so v našo deželo prinesli fašizem. Na poziv naše borčevske organizacije, naj predsednik vlade pojasni, zakaj se je naša država vzdržala pri glasovanju o resoluciji OZN, nam je odgovorila z nejasnim izgovorom tiskovna predstavica. Predsednik vlade nas nima za sogovornika, čeprav smo največja civilnodružbena organizacija. Iz tega odgovora je jasno samo to, da so jo zavrnili, ker so jo predlagali Rusi, gospa iz Berlina pa je ukazala, da ji morajo slediti. In temu pravijo samostojna, neodvisna in suverena zunanja politika? Evropsko usklajena in dogovorjena naj bi bila? Zanimivo pa je dejstvo, da je resolucijo OZN podprla Srbija, katere predsednik se še vedno postavlja z nazivom četniškega vojvode.

Predsednik države in vrhovni poveljnik se je slikal ob postroju nekakšne paravojaške formacije v uniformah, ki jih slovenska vojska ne pozna, manjkalo je samo še orožje in mladci bi bili pripravljani na pohod. Spet narobe trdim, bodo porekli. Znano je, da je skoraj vse orožje iz zajetih skladišč JLA šlo naprej skozi Kočevsko Reko. Mogoče ga je pa še kaj ostalo, za vsak primer? Mogoče so ga vodji zvesti rezervisti pozabili vrniti? Vodja je potožil, da na slovesnosti ni prisoten general te vojske, ker ga je moral zapustiti na Puščavi. Ob tem generalu se je dogajalo mnogo nepojasnjenih zadev, kot so izzivanje oboroženih incidentov in nepotrebnih žrtev že po dogovorjenem premirju, prodaja orožja, štetje mark v njegovi pisarni, pretepanje zajetih pripadnikov JLA, pretepanje in ugrabitev civilista, nekakšne vojaške vaje ob zori nad ministrstvom za obrambo kot poskus vojaškega udara, sodelovanje v podkupnini. Predsednik države je modro in molče stal. Uravnoteženost mu je v mislih, zato bo odšel na spominsko svečanost ob 70. obletnici osvoboditve največjega nacističnega morišča, taborišča Auschwitz. Hvalevredna gesta uravnoveženosti, če ne bi bilo v ozadju srečanja z nemškim in poljskim predsednikom in nabiranja političnih točk za morebitno

službo v Bruslju. Predsednika Putina ne bodo povabili kljub dejstvu, da je taborišče osvobodila sovjetska Rdeča armada.

Resolucija OZN zahteva od članic, da ne poveljujejo fašizmu in prepoveduje postavljanje spomenikov fašistom in njihovim hlapcem. Spomenik domobrancem tu spodaj, v Grahovem, je primer globokega sprenevedanja slovenskih oblasti. Dovoljenje za postavitev te sramote je dalo ministrstvo, ki ga je vodil član stranke, ki jo imamo za svojo in jo tudi večina voli. Fašistične izgrede ob vseljenski vstaji v Mariboru, ki so bili pripadniki Slovenske vojske, so pometli pod preprogo, ker je tako ukazal tedanji predsednik vlade, sedanjí predsednik države. Danes pa sodijo novinarki, ki je bila tako hrabra, da je o tem obvestila javnost, ovadbo pa je podal tedanji šef SOVE, sedanjí organizator protestov pred sodišči in zaporom v korist pravnomočno obsojenemu vodji.

Celoten sodni in politični cirkus, ki ga zganjajo naši oblastniki, ima en sam cilj: odvrti našo pozornost od vse slabšega življenja državljanov, od prezadolženosti države, od prodaje imetja, ki smo ga pol stoletja ustvarjali z odrekanjem, prostovoljnim delom, z vizijo po lepšem življenju. Zaposite vnuke, da vam pomagajo podpisati peticijo proti razprodaji državnega premoženja! Uprimo se vladi, oblastnikom, uprimo se bruseljski birokraciji, uprimo se nemškim bankam. Zatorej partizanski pozdrav:

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

★ ★ ★

GOVOR DR. MILANA BRGLEZA, PRESEDNIKA DZ RS, OB 72. OBLETNICI POSLEDNJEGA BOJA POHORSKEGA BATALJONA, OSANKARICA 3. 1. 2015

Spoštovani predsednik republike gospod Borut Pahor, spoštovani gospe in gospodje, cenjeni pohodniki,

veseli me, da vsakokratna slovesnost v spomin na žalostni konec Pohorskega bataljona uspe semkaj, na Osankarico, leto za letom privabiti tako veliko število obiskovalcev, posameznikov, ki se pridejo oziroma pridete poklonit spominu na tragično pobite in padle borce. Predvsem pa me veseli dejstvo, da še vedno, četudi je od konca druge svetovne vojne minilo že skorajda sedem desetletij, med državljani in državljankami obstaja trdno zavedanje, da je za našo prihodnost, za ustvarjanje lepšega in uspešnega vsakdana potrebno ohranjati tudi spomin na vojno in tedanje dogajanje.

S tem ohranjamo v svojo zavest globoko usidrano zavedanje, česa ne želimo nikoli več, in čemu se je za vsako ceno treba izogniti. Svoboda in mir sta namreč daleč od gotovega, daleč od stalnega. To kaže že bežen pogled naokrog, pogled v svet, ki je, žal tudi danes, prepoln oboroženih konfliktov, etničnih obračunavanj, verskih spopadov in še bi lahko našteval. Svoboda, ki jo iz dneva v dan brezskrbno uživamo, bo v veliki meri ogrožena, če bo izginilo zavedanje, iz česa je ta svoboda zrasla in kaj vse je bilo zanjo žrtvovanega. Današnja udeležba me zato upravičeno veseli, predvsem pa navdaja z zaupanjem - z zaupanjem v našo prihodnost in našo svobodo.

Foto: Lijljana Ratej

Spoštovani, ob takih spominskih slovesnostih se osebno vedno znova znajdem v zadregi, kaj povedati. Kaj sploh dodati na spominskem mestu, kjer so se borke in borci, čeprav neprimerljivo šibkejši in maloštevilni, podali v spopad, ki je bil že v samem začetku obsojen na izgubo? Kaj je mogoče dodati ob dejstvu, da so za našo svobodo, za mir, ki ju sami niso izkusili in doživeli, žrtvovali največjo možno žrtev - svoje življenje? V preteklih letih je bilo že veliko povedanega. Kakšno naj bo torej moje sporočilo? Na prvem mestu je to zagotovo hvaležnost, iskrena in globoka hvaležnost za pogum in žrtev, na drugem pa nič manj iskreno upanje, da smo bili vredni te neprecenljive žrtve.

Pogosto je moč slišati, da spopadi in vojne potegnejo iz ljudi njihove najslabše, v mirnem času nepredstavljive, lastnosti. Temu ni možno oporekati, vendar pa lahko istočasno in z gotovostjo trdimo, da - hkrati z naštetimi - vsaka vojna iz ljudi potegne tudi njihove najboljše lastnosti: izjemno požrtvovalnost, solidarnost in danes žal tako redko pristno tovarištvo. Naša izkušnja iz druge svetovne vojne, izkušnja, ki je slovenski narod tudi nepopravljivo zaznamovala in razklala, je v marsičem dokaz za to. Pohorski bataljon je namreč eden tistih, ki še danes simbolizira zagrizenost, skorajda trmo, s katero so domoljubni borci prišli za orožje ter se ne meneč za posledice borili za svojo domovino, za svojo rodno zemljo, dobesedno do zadnjega diha. Pohorski bataljon simbolizira tudi vztrajnost, nepopustljivost ter optimizem in skrajno predanost skupnemu cilju, torej svobodi!

Pohorski bataljon se v našo zgodovino in v ponos naroda ni zapisal le zaradi tragičnega konca, v katerem so padli prav vsi njegovi borci, temveč tudi s svojimi več kot 100 napadi in številnimi večjimi akcijami, s katerimi je okupatorju na Štajerskem zadal hude udarce. Tragična in hkrati zadnja usodna bitka Pohorskega bataljona, ki se je spominjamo danes, se je začela 8. januarja leta 1943, ko je bataljonu sreča obrnila hrbet. 2000 sovražnikovih vojakov je obkloplilo partizansko taborišče, kljub temu pa je, ne da bi se zavedal premoči sovražnika, bataljon boj sprejel brez oklevanja. Od tu lahko sledimo pretresljivim opisom, kako so se »v drevesa naokoli zasekale svinčenke«..., kako je sneg pordečil in kako se je zemlja napojila s krvjo...

Legendarni Pohorski bataljon je do zadnjega partizana padel pod okupatorjevimi strelji. Sovražnik je ujel le enega preživelega borca, ki je bil tako hudo ranjen, da se ni mogel pokončati sam. Vendar tudi njemu ni prizanesel. Padec Pohorskega bataljona je narodnoosvobodilno gibanje na Štajerskem hudo prizadel, hkrati pa je bil ta zadnji junaški spopad velika spodbuda za nadaljnje boje za svobodo.

Spoštovani,
pred dobrim tednom smo praznovali državni praznik, dan samostojnosti in enotnosti. Zato mi dovolite, da na tem mestu spomnim, da v osrčju slovenskega narodnoosvobodilnega boja nista potekala le borba za preživetje naroda in boj za neprecenljivo svobodo, ampak je počasi v njem vzkli tudi začetek naše državnosti, ki smo ga leta 1991 zaokrožili z razglasitvijo samostojne in neodvisne Republike Slovenije.

Danes živimo v miru in kljub krizi tudi v relativnem blagostanju. V letih samostojnosti smo dosegli marsikaj zavidljivega, marsikaj, s čimer se lahko pohvalimo. Hkrati pa smo izgubili zalet, odločenost, voljo in navdih za nove skupne cilje. Po vseh teh izjemnih zgodovinskih dogodkih in dosežkih ne vemo več natanko, kako naprej. Lahko celo rečemo, da se danes, z vidika vojnega časa pred sedemdesetimi leti, v katerem so vladali pomanjkanje, strah, ogroženost in nakopičeno sovraštvo, ukvarjamo predvsem z nepomembnimi podrobnostmi. Menim, da nas med drugim tepe predvsem dejstvo, da se skuša iskati najlažje in ne nujno najboljše rešitve, in to, da je postalo načrtovanje življenja v smislu »doseči čim več s čim manj truda« vsakodnevna popotnica moderne družbe. Trdo delo, trud, požrtvovalnost za skupno dobro, tovarištvo in solidarnost, vrednote torej, ki so bile nekoč vezivo med Slovenci in Slovenkami, vrednote, ki so nam omogočile, da smo previharili burna poglavja svoje zgodovine, in izšli iz druge svetovne vojne kot zmagovalci, pa so na hudi preizkušnji.

Žal smo, kot sem poudaril že pred nekaj dnevi, v zadnjih letih izgubili dobršen del drznosti, odločnosti in složnosti. Izgubili - pravzaprav upam, da samo »založili« - smo dobršen del tistih ključnih značajskih lastnosti, ki so nas gnale skozi zgodovino, ki so nam kot narodu pomagale preživeti tudi najhujše preizkušnje, preizkušnje, kot je bila druga svetovna vojna. Želel bi torej, da bi bili v teh težkih časih bolj enotni, da bi se zgledovali po univerzalnih vrednotah bratske pomoči, solidarnosti in strpnosti, vrednotah, ki so, kot rečeno, gnale in povezovalе borce Pohorskega bataljona, da so z ramo ob rami vztrajali do konca, do zadnjega naboja in zadnje kaplje krvi.

Spoštovani,
čas teče z izjemno naglico. Meseca maja bomo zaznamovali že 70 let od konca druge svetovne vojne, sedem desetletij miru! Generacija, ki je izkusila in celo preživela vso silno grenkobo in tragedijo druge svetovne vojne, se, žal, tiho poslavlja. Prič, ki bi z nami delile svoje neposredne izkušnje in spomine, je vse manj. Vojna v Evropi je postala abstrakten pojem. In hvaležni moramo biti, da je tako. A obenem želim poudariti, da morajo vrednote, ki so napajale Slovenke in Slovence, da so se hrabro borili in omogočili preživetje slovenskega naroda, ostati žive. Pogum, junaštvo, tovarištvo so danes prav tako potrebni, kot so bili takrat. Brez njih ne moremo računati na učinkovito reševanje težav, s katerimi se spopadamo, kaj šele na prihodnje uspehe. Upam torej, da smo tudi mi, 70 let kasneje ter od neprekinjenega miru nekoliko zaspani in »razvajeni«, sposobni pokončno, pogumno in dosledno upreti se predsodkom, ideološkim delitvam in najrazličnejšim oblikam nestrpnosti, ki jih zaostrena gospodarska situacija le še podžiga. Žrtve, iz katerih je vzkli naša svoboda, tudi zato ne smejo biti nikoli pozabljene.

Spoštovani,
uvodoma sem dejal, da je moje današnje sporočilo na tem spominskem mestu izraz iskrene in globoke hvaležnosti za pogum

in žrtev borcev Pohorskega bataljona ter iskreno upanje, da smo bili te žrtve vredni. Naj nam bodo požrtvovalnost bork in borcev, humanost in medsebojno sodelovanje za zgled tudi v današnjih, sicer mirnih, a na drugačen način zahtevnih časih. Borkam in borcem Pohorskega bataljona slava in čast!

★ ★ ★

GOVOR MITJA KLAVORA, GENERALNEGA SEKRETARJA ZZB NOB SLOVENIJE, NA PRIREDITVI V SPOMIN NA PRVE PADLE PARTIZANE NA OBMOČJU IDRIJE - CERKNEGA, NEMCI 27. 12. 2014

Drage tovarišice, spoštovani tovariši, borke, borci, člani zveze borcev, veterani, domoljubi, pokončni in kleni pohodniki, praporščaki in nastopajoči,

v posebno čast mi je, da smem danes na tem kraju spomina na žalostne dogodke izpred sedmih desetletij spregovoriti nekaj besed ter jih obrniti tudi v današnji čas. In povedati nekaj besed o svojem pogledu na dogajanje, ki se je odigravalo na naši zemlji več kot deset let pred mojim rojstvom. V krajih, kot je ta, kjer se na majhnem koščku slovenske zemlje spominjamo junakov, svojih rojakov, ki so morali umreti kot žrtve nacističnega nasilja, kot žrtve sil, ki so v pohlepu za oblastjo in nadvlado drugim narodom s pomočjo mednarodnega kapitala in s silo skušale pokoriti in uničiti cele narode.

Kraj spomina na smrt naših domoljubov, partizanskih junakov, pa mora biti tudi kraj, kjer se je rojevala svoboda, torej kraj pozitivnih vrednot, dobre volje in kraj želje po svobodi in osvoboditvi izpod tiranije in zatiranja, osvoboditve izpod tujčevega škornja in osvoboditve izpod tiranije kapitala in zatiranja, ki jo nad večino izvaja vladajoča pohlepna manjšina.

Cerkljanski partizani, padli junaki osvobodilnega boja, Bogdan Jeram, Peter Čelik, Valentin Eržen in Gabrijel Pajntar ter mnogi drugi, so bili običajni ljudje, ki so se znašli v neobičajnih okoliščinah. Lanski govornik, tovariš Samo Bevk, je na tem svetem kraju dejal: »Bitka v Rodnah nad Orehovsko grapo 24. decembra 1942 in vse, kar ji je sledilo, nas spominja na legende o ljudskih junakih.« Tovarišice in tovariši, ne da spominja na legende, to »je« legenda o slovenskih junakih. Padli borci in njihova soborca, ki sta preživela neenaki spopad z italijanskimi fašisti ter redno vojsko in policijo, so brez pretiravanja slovenske legende.

Ko danes razmišljamo o dejanjih teh ljudi, si pravzaprav niti ne moremo predstavljati njihovega junaštva in njihove veličine. Nobena danes izrečena beseda ne more popisati in utelesiti sile, ki so jo v srcih nosili tisti, ki so tvegali svoja življenja, in jih v boju tudi izgubili.

Bili so ljudje!

Najprej in predvsem ljudje, ki so se zavestno odločili, da bodo dvignili svojo pest in s puško v roki zakričali NE, NE IN NE okupatorjevim silam in silam, ki so se v uničevanju slovenstva pridružile tem temnim silam. Njihova neizpeta življenja so se končala nasilno.

Zagotovo so imeli svoje sanje, svoje misli, svoje neizpolnjene želje in načrte, kot jih ima vsak človek na začetku ali na vrhuncu svoje življenjske poti. Zagotovo pa so v boju videli tudi edino pot, po kateri se bo ves narod izkopal izpod uničujočega fašizma, in bodo tudi oni pomagali osvoboditi domovino.

Ne da bi jih poznal, sem prepričan, da je bil njihov ideal svobodna domovina, domovina, v kateri bo pravica za vse, in domovina, ki bo vsem mati. Močno dvomim, da so v svojem boju videli kaj drugega kot pot k svobodi, enakosti in blagostanju. In prav to, tovarišice in tovariši, je tisto, kar naše prednike, partizanske borce, dela velike in je zato njihova vloga neizbrisna in vsega spoštovanja vredna.

Seveda je neizpodbitno dejstvo, da vsak človek po smrti zasluži pieteten, spoštljiv odnos vseh živih. Žal so italijanski okupatorji v tem primeru, kot v mnogih drugih, pokazali, kaj menijo o pieteti. Svojo civilizacijsko normo so pokazali s poskusom, da bi zaničevali junake tudi po njihovi smrti. Enakega ravnanja so učili svoje pomagače, ki so se trudili, da ne bi zaostajali za svojimi učitelji. Mnogokrat so jih celo prekašali!

Vendar prav vsak, brez razlike in brez razglabljanja, zakaj je umrl, in kdo je bil kriv za njegovo smrt, zasluži spoštljiv odnos po smrti. Vendar so bili ti ljudje, ki se jih spominjamo danes, veliki in vsega spoštovanja vredni tudi v času življenja. Veličina njihovega boja za obstoj slovenskega naroda jih razlikuje od drugih, tedaj živečih, ki so morda kasneje umrli v drugačnih okoliščinah in iz drugačnih razlogov.

Ti drugi po smrti prav tako zaslužio pieteten odnos, kar pa nikomur ne daje pravice, da njihovo vlogo in pomen iz časa njihovega življenja skuša izenačevati s padlimi partizani, z več kot 12.000 umrlimi v koncentracijskih taboriščih po Italiji, Nemčiji, Avstriji, Franciji, Poljski, Hrvaški in morda še kje. Niti s tisoči pobitih civilistov, ki so jih v svojem divjanju pomorili okupatorji in njihov domači služabniki. In s stotisoči trpečih, ki sta jih v trpljenje pahnila okupacija in kolaboracija.

Pietetno načelo lahko uveljavljamo za mrtve, ne smemo pa dovoliti, da se to načelo izrablja za opravičevanje ravnanja okupatorjev in kolaboracije. Sprevrčanje in zloraba postajata že kar naša stalnica. Razni lažni preroki partizanske borbe, ki so se borili predvsem za svobodo in boljše življenje, vse pogosteje poimenujejo z zaničevalnimi izrazi. Nekdanji kolaboranti si danes upajo celo kriminalizirati celotno osvobodilno gibanje. V svojem bolnem besedičenju in lažnivem sprevrčanju zgodovine spreminjajo narodne heroje v zločince! Padle borce v morilce!

Obenem pa želijo kolaborante, ki so za Judeževe novce obrnili puške proti lastnemu narodu in njegovim interesom, z zlorabo pietetnega načela povzdigniti v borce za slovenstvo in svobodo. Pri tem so najbolj glasni tisti, ki so prav te novce služili in so vojni pekel in povojno maščevanje preživeli, ter oni, ki nimajo pojma, kaj se je tedaj dogajalo, in se zaradi današnjih politikantskih interesov priklanjajo medvojni kolaboraciji. Pri tem pa zlorabljajo usodo mrtvih.

Za človeka, ki je umrl, niti ni več pomembno, kaj ga je pripeljalo v prezgodnjo smrt. Nekoga morda ideologija, drugega zaslepljenost, tretjega avanturizem, morda prevara ali sladkobesednost s prižnice. Morda bi večina, če bi lahko popravljala svoje odločitve, ravnala drugače, nekateri verjetno ne. Ko danes govorimo o

Foto: Lilijana Ratej

posamezniku, ki je umrl, in o pieteti, ni posebej pomembno, kaj je bil razlog, da je stopil na pot v pogubo. Zaradi zgodovinske resnice pa je pomembno, da jasno povemo, kdo in zakaj je organiziral neko gibanje, kdo je za kaj odgovoren.

Tisti, ki so se kot institucije obrnili proti svojemu narodu, ne zaslužio spoštovanja za svoje ravnanje in ne morejo svojega ravnanja opravičevati z ničimer! Lahko se le ponižno opravičijo narodu, mrtvim in vsem živim, ki so zaradi njihovih odločitev trpeli! Posmrtno spoštovanje posameznika je potrebno, saj je civilizacijska vrednota, in tudi spodoben grob bi moral biti pravica slehernika.

Vendar to dvoje uporabiti za krepitev sovraštva do drugače mislečih in v ta namen sprevrčati zgodovinska dejstva, ne, to ni pravica, ki bi jo dajalo načelo pietete.

Najprej morajo tisti, ki so zaradi kolaboracije druge pripeljali v smrt, prositi za odpuščanje slovenski narod in se opravičiti svojcem mrtvih. Potem bo možen odkrit in celovit dialog o narodni pomiritvi. Dokler pa bodo glavni krivci prelivanja bratske krvi moralizirali o zločinskosti prvih in o žrtvovanju drugih, bo vse skupaj kot pogovor nemega z gluhim.

»Bratje po krvi in tujci po borbi«, kot danes lahko preberemo na kakšnem domobranskem zidu, ki ne združuje, ki deli, je le zunanji izraz takšnega moraliziranja. In blagoslavljanje takšnega zidu delitve je sprenevedanje in hinavščina. Tisti, ki blagoslavlja svojo krivdo, naj se pogledajo v ogledalo in si priznajo, da so krivi za preveliko število mrtvih. Za kolaboracijo in prekomerno trpljenje v taboriščih, v gozdovih in na moriščih. Žrtve so bili naši junaki, fantje in dekleta, žene in možje, ki so vedeli, kaj je dolžnost domoljuba, ko je ogrožena domovina, ki so vedeli, da sodelovanje z okupatorjem ne prinese nič dobrega, da dobrikanje in udinjanje ne vodita v korist naroda. Takšno ravnanje le pospeši in okrepi njegovo trpljenje in njegov kulturni, jezikovni, gospodarski in na koncu biološki zaton.

Toda žrtve so bili tudi posamezniki, ki so si umazali roke in duše s kolaboracijo, ki so jim svečeniki blagoslavljali puške in jih pognali v kolaboracijo in pogubo. Žrtve okupatorjev in žrtve svojih vodnikov, ki so jih odpeljali na zavržno pot, ki je njihovo moralo izničila in jih ožigosala. Njihovi vodniki bi se jim morali opravičiti. Oni so krivi, in ne njihove trpeče in umrle žrtve, ki so prelivala srčno kri za svoj narod in svobodo vseh narodov.

Mrtvim se moramo pokloniti, zavržnim dejanjem živih pač ne! Redkost je v teh naših krajih, da so občine v svojih praznovanjih

zadržale ali celo razglasile občinske praznike v spomin na dogodke iz časa narodnoosvobodilne vojne. Država vse redkeje uradno praznuje pomembne dogodke iz narodnoosvobodilnega boja. Mnogim se namreč zdi, da je vse to preveč oddaljeno in nima smisla spominjati se dogodkov izpred toliko let. Z izgovorom, da moramo gledati naprej, skrbeti za svoj jutri in jutri svojih otrok, se zavestno skuša prepustiti pozabi in sloju prahu zgodovina, ki je Slovence vzpostavila kot političen narod.

Zahtevajmo drugačen odnos! To je naša dolžnost! Vse spominjanje bi moralo biti pravilo, saj je obdobje upora, boja, žrtvovanja, tovarištva, solidarnosti, trpljenja, pa tudi socialne revolucije in maščevanja čas, ki mora biti z zlatimi črkami zapisan v zgodovinsko knjigo našega naroda. Naroda, ki so mu stoletja pripisovali značaj hlapcev, naroda, ki se je skozi boj in žrtve oblikoval v narod gospodarjev na lastni zemlji. Ta značaj mora biti naše vodilo in le tako padli tovariši niso zaman žrtvovali svojih življenj.

Sijaja zlatih črk ne morejo zatemniti niti umazane strani vojnega in povojnega dogajanja, ki so povzročile veliko nepotrebnega trpljenja in umiranja. Vojna ni črno-bela zgodba, vojna je velika, kruta in umazana sivina. Bolj umazan od vojne je le tisti, ki vojno začne ali izrabi za svoje umazane cilje. In Slovenci v vsej svoji zgodovini nismo začeli nobene vojne.

Danes živimo v svetu navideznega udobja. Slovenija sodi v prostor, kjer ne grozijo vojne, bolezni in lakota. Res pa take grožnje niso svetove daleč, blizu so nam! Takšne razmere so lahko varljive, svet je že prevečkrat doživel neljuba presenečenja.

Slovenija je v prostoru svetovne norije in brezumja odlično umeščen biser, ki pa ga ne znamo skrbno negovati in gladiti do visokega sijaja. Manjka nam samozavesti, čuta odgovornosti in ponosa na narodovo preteklost.

Prihodnje leto bomo praznovali 70. obletnico osvoboditve izpod nacizma in fašizma, obletnico največje zmage naprednih sil proti zgodovinskemu mračnjaštvu in nasilju brez primere.

Kolikokrat se danes vprašamo, kaj je svoboda, ali smo svobodni? Svoboda verjetno ne pomeni le tega, da se po ulicah ne streljamo in borimo za prevlado. Svoboda pomeni tudi prosto izbiro. Svoboda pomeni neodvisnost od kapitala in finančnih trgov. Svoboda pomeni enake možnosti in kruh za vse. Svoboda pomeni pravico do dela in življenja. Ker tako pojmem svobodo, menim, da smo Slovenci vsak dan manj svobodni.

Danes je naš okupator svetovna elita, ki ji sledijo naši ponižni politiki in pohlepni lastniki kapitala, ki se imajo za elito. Postavlja se vprašanje, kako lahko živimo v razmerah, ko 10.000-krat večja množica ne more vplivati na peščico, ki ji vlada in razpolaga z vsem svetovnim bogastvom. Svoboda bo, ko bomo vsi naenkrat brez strahu vstali in zakričali: dovolj!

Tedaj si bomo povrnili svobodo, za katero so pred 72 leti umrli cerkljanski partizani.

Borcem, ki so v odločilnih časih za slovenski narod vedeli, kaj je prav za narod in domovino, in današnjim rodovom, da bodo našli pravo pot, sporočam pesem svojega prijatelja Lojza z Dolenjske:

Ko gorijo sanje!

*Svinčene misli
čepijo v glavi,
čakajo jutri,
se ravšajo,
soočajo,
hlinijo žalost,
rišejo sovraštvo,
so nedorečene.*

*Jeza se plodi,
strah razjeda razum ...
Odločitve še ni.*

*Neodgovornež joka,
nemožato stoka,
krili z rokami,*

*hoče opravičilo,
toplo besedo ...*

Hudo je!

*Rešitev lebdi,
sovraštvo gori ...
Rišejo se novi obrazi.*

Želim vam lep dan, srečno in svetlo prihodnost! Smrt fašizmu - svobodo narodu!

B. SKLEPI GLAVNEGA ODBORA

Glavni odbor Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije je na podlagi 20. člena Statuta Zveze na seji, ki je bila 18. decembra 2014, sprejel naslednje

SKLEPE:

1. Glavni odbor sprejema Program nalog Zveze za leto 2015 v predloženem besedilu in s popravki iz razprave na seji.
2. Glavni odbor sprejema sklep o finančnem načrtu Zveze za leto 2015 v predloženem besedilu in predlaganih zneskih.
3. Glavni odbor bo v primeru drugačnih sredstev iz državnega proračuna in na podlagi dejanskih stroškov pripravljenih proslav po potrebi sprejel rebalans finančnega načrta.
4. ZZB NOB Slovenije se zavezuje, da se ne bo trošilo več sredstev, kot je predvideno v finančnem načrtu. Prerazporejanje med postavkami je mogoče le brez povečevanja odhodkov.
5. Glavni odbor sprejema dopolnitev Statuta Zveze z novim 16 a) členom o mladinski organiziranosti.

dr. Matjaž Kmecl,
predsednik delovnega predsedstva

* * * * *

Opomba: sklepa pod zaporedno številko 1 in 2 sta že bila objavljena v decembrski številki Sporočil, sklepi št. 3, 4 in 5 pa so bili oblikovani na seji Glavnega odbora, dne 18. 12. 2014, ko so Sporočila 12/2014 že izšla, zato jih tokrat objavljamo v celoti.

C. IZJAVA - PODPORA PETICIJI PROTI RAZPRODAJI DRŽAVNEGA PREMOŽENJA

Predsedstvo ZZZB NOB Slovenije je na svoji redni seji dne 6. 1. 2015 obravnavalo dogajanje v družbi in ocenjuje, da nekatera ravnanja vlade in državnih organov niso v korist državljanov, pri čemer posebej izstopajo aktivnosti za razprodajo državnega premoženja. Predsedstvo je sklenilo, da v celoti podpre in podpiše peticijo proti razprodaji državnega premoženja, katere avtor je dr. Jože Mencinger, saj njena vsebina odraža tudi mnenje predsedstva in članstva ZZZB, predvsem o morebitnih posledicah, ki jih lahko imajo takšne nerazumljive poteze vlade na suverenost in samostojnost Republike Slovenije.

ZZB za vrednote NOB Slovenije se pridružuje podpisnikom peticije.

★ ★ ★

D. PROMEMORIJA O SREČANJU PREDSTAVNIKOV BORČEVSKIH IN ANTIFAŠISTIČNIH ORGANIZACIJ Z OBMOČJA BIVŠE JUGOSLAVIJE

V Šmarjeških Toplicah smo se 15. 1. 2015 sestali predstavniki borčevskih in antifašističnih organizacij Črne gore, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Makedonije in Slovenije. Z veseljem smo pozdravili tudi predstavnika borčevske organizacije Ruske federacije in veleposlanika Ruske federacije.

Obravnavali smo:

- zaznamovanje 70. obletnice zmage v II. svetovni vojni,
- ponovno obnavljanje raznih oblik fašizma,
- usklajeno delovanje v okviru svetovne federacije veteranov.

Pri tem smo bili udeleženci posvetovanja soglasni, da so vsi narodi s tega območja dali velik prispevek v veliki vojni in k zmagi nad nacifašizmom, tem največjim zlom v zgodovini človeštva. Zato bomo v vseh državah proslavljali 70. obletnico zmage kot obletnico osvoboditve, upanja za boljši svet in za mir v prepričanju, da se grozote vojne ne smejo več ponoviti.

Naše delegacije se bodo z zadovoljstvom udeležile skupne proslave v Moskvi.

Delegacije borčevskih organizacij se bodo udeležile tudi svečanosti - kongresa antifašistov ob 70. obletnici zmage nad fašizmom, ki bo 27. marca 2015 v Moskvi. Ob tej priložnosti se bomo dogovorili o tesnejšem povezovanju vseh veteranskih organizacij, ki so antifašistično usmerjene.

Prav tako bodo delegacije vseh borčevskih in antifašističnih organizacij z območja bivše Jugoslavije povabljeni na proslavo zadnje bitke II. svetovne vojne na Poljani 15. maja 2015.

Vsi odločno obsojamo vse sodobne oblike fašizma, terorizma, rasizma, nestrpnosti ter diskriminacije in zlasti ponarejanja zgodovine, s čimer naj bi diskvalificirali NOB in boj proti fašizmu. Soglašamo, da je pri tem potrebna koordinacija tudi v nastopih na mednarodni ravni.

Udeleženci srečanja so soglašali s stalno koordinacijo borčevskih in antifašističnih organizacij jugovzhodne Evrope. Prvi predsedujoči za leto 2015 je Tit Turnšek, predsednik ZZZB NOB Slovenije.

Razprave posameznih udeležencev bodo povzete v zapisniku, ki ga bodo prejeli vsi sodelujoči.

V Šmarjeških Toplicah, 15. 1. 2015

Predsedujoči srečanja
Tit Turnšek,
predsednik ZZZB NOB Slovenije

★ ★ ★

E. PISMO - ODGOVOR LJUDMILI NOVAK, PREDSEDNICI STRANKE NSI, O STALIŠČIH ZVEZE GLEDE PREDLOGA ZAKONA O DOSTOJNEM POKOPU

Spoštovana gospa
Ljudmila Novak
predsednica Nove Slovenije

Zahvaljujemo se Vam za poslano gradivo o predlogu Zakona o dostojnem pokopu.

V Zvezi združenj borcev za vrednote NOB Slovenije že ves čas spoštujemo univerzalno pietetno načelo. O tem smo npr. v Stališčih predsedstva z dne 2. 4. 2013 zapisali: »Pietetni odnos do posmrtnih ostankov vseh žrtev druge svetovne vojne na ozemlju Slovenije je dejanje človečnosti naše civilizacije. Vsem mrtvim smo dolžni priznati pravico do groba in imena na njem, kjer je to le mogoče, in če je takšna želja njihovih svojcev. Žrtvam vseh vojn pripada skupni spomenik.«

To besedilo je del dokumenta o stališčih Zveze borcev o narodni pomiritvi, ki Vam ga pošiljamo v vašo informacijo.

V skladu s temi stališči smo tvorno sodelovali v razpravah o veljavnem zakonu o vojnih grobiščih (Uradni list RS št. 65/2013 in št. 72/2009) in z njim tudi soglašamo, saj omogoča in zapoveduje rešitev tudi vseh tehničnih vprašanj, ki jih navajate v svojem predlogu. Sprejeli smo tudi Javno izjavo o nujnosti hitrejšega in doslednejšega uresničevanja Zakona o vojnih grobiščih, saj je vsako zavlačevanje škodljivo, ker spodbuja negativna čustva in omogoča zlorabo mrtvih za politične namene. Tudi to izjavo Vam pošiljamo v Vašo informacijo.

Sprejem novega zakona s tega področja torej ni potreben, ker so vsa bistvena vprašanja vojnih grobišč rešena z veljavnim zakonom in njegovo novelo, le dosledno ga je potrebno uresničevati.

S spoštovanjem,

PREDSEDNIK
Tit Turnšek

Ljubljana, 23. 12. 2014

Obveščeni

- vodje poslanskih skupin vseh parlamentarnih strank
  - ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Prilogi
- Stališča ZB o narodi pomiritvi
  - Javna izjava

F. AKTIVNOSTI DELOVNIH TELES IN ORGANOV ZVEZE OD 1. 1. DO 31. 1. 2015

Zap. št.	Delovno telo - organ	Datum seje	Dnevni red
1	Predsedstvo zveze	6. 1. 8. 1. 11. 1. 12. 1. 13. 1. 14. 1. 15. 1. 16. 1. 16. 1. 18. 1. 19. 1. 20. 1. 22. 1. 24.1. 24.1. 29. 1. 31.1.	<p>Poročilo o uresničevanju sklepov in potrditev zapisnika prejšnje seje; Uresničevanje sklepov Glavnega odbora; Razprava o razmerah v družbi in v ZB; Predlogi za Listino ZB in druga priznanja;</p> <p>Rokovnik sej in sestankov v I. polletju 2015; Tekoče finančne zadeve; Druga medsebojna obvestila in dogovori.</p> <p><u>Člani predsedstva so se udeležili:</u></p> <p>svučane akademije, posvečene padcu I. Pohorskega bataljona v Slovenski Bistrici;</p> <p>58. zaključne prireditve »Po poteh partizanske Jelovice« ob 73. obletnici dražgoške bitke v Dražgošah;</p> <p>sestanka z predstavniki ZL;</p> <p>žalne prireditve ob 70. obletnici poboja partizanov Notranjskega odreda pri Sveti Ani v Loški dolini;</p> <p>sestanka s predsednikom DZ RS dr. Milanom Brglezom;</p> <p>srečanja predstavnikov borčevskih in antifašističnih organizacij z območja bivše Jugoslavije v Šmarjeških Toplicah;</p> <p>razgovora z vodstvom RTV Slovenija na temo »Program proslav ob 70. obletnici osvoboditve«;</p> <p>seje Odbora za finance in monetarno politiko v Državnem zboru RS;</p> <p>spominske slovesnosti ob 70. obletnici bitke za Trnovo na Trnovem;</p> <p>sestanka z vodstvom NSI na temo predloga zakona o dostojnem pokopu;</p> <p>sestanka z ministrom Karlom Erjavcem na Ministrstvu za zunanje zadeve RS;</p> <p>sestanka z organizacijskim odborom za proslavo na Poljani;</p> <p>spominske slovesnosti ob mednarodnem dnevu spomina na žrtve holokavsta v Centru urbane kulture Kino Šiška v Ljubljani;</p> <p>spominske slovesnosti ob 70. obletnici tragičnih dogodkov na Pedrovem;</p> <p>sestanka organizacijskega odbora za prireditve ob 70. obletnici osvoboditve;</p> <p>prireditve Partizanske smučine Cerkno.</p>
2	Kolegij predsednika Zveze	vsak torek	
3	Svet	22. 1.	Sporočilnost proslav ob 70. obletnici osvoboditve

G. DELOVANJE MLADINSKE KOMISIJE PRI ZB NOB SLOVENIJE - DA BOMO VREDNOTE NOB USPEŠNO PRENELI NA MLADE

Od poletja 2013 deluje v okviru Zveze združenj borcev NOB Slovenije Mladinska komisija, ki jo je ustanovilo predsedstvo Zveze kot svoje delovno telo. Ožje vodstvo predstavlja predsednik Aljaž Verhovnik in podpredsednik Rok Židanik, ki sva tudi pobudnika ustanovitve te komisije, prvi pa je njeno ustanovitev podprl takratni predsednik Zveze Janez Stanovnik. V skladu s pravilnikom mladinske organizacije so naše naloge zagotavljanje organizacijskih

in vsebinskih okvirov za delovanje in razvoj mladih pri ohranjanju vrednot narodnoosvobodilnega boja, skrb za povezovanje članov s sorodnimi organizacijami v Republiki Sloveniji in tujini, razširjanje in uveljavljanje vrednot NOB med mladimi, skrb za izobraževanje o NOB ter opozarjanje in sporočanje predlogov za ureditev socialnega položaja mladih.

V dosedanjem delovanju komisije so se pokazale prednosti, pa tudi slabosti njenega delovanja, ki jih nameravamo čim prej odpraviti. V tem času je predsedstvo Zveze sprejelo pravilnik o delovanju mladinske organizacije Zveze združenj borcev NOB Slovenije, na delovnem vikendu v Trbovljah pa smo napisali dolgoročni načrt dela

Mladinske komisije, katerega cilji se nanašajo tudi na nadaljnji razvoj ZZB za vrednote NOB Slovenije.

Že do zdaj se je pokazalo, da bo Mladinska komisija za uspešno delo potrebovala močno regijsko in lokalno mrežo, saj bomo le tako lahko delovali v širšem okolju. Zato se s tem člankom kot predsednik obračam na vse predsednike lokalnih in regijskih Združenj zveze borcev po Sloveniji. Lani smo vsem združenjem poslali dopis, da nam sporočite, ali morda na vašem območju že deluje mladinska komisija oziroma ali razmišljate o njeni ustanovitvi. Veseli smo bili prejetih odgovorov. Ugotovili smo, da bo treba v vseh združenjih po Sloveniji uskladiti organiziranost lokalnih mladinskih komisij z nacionalno mladinsko komisijo v skladu s pravilnikom o mladinski organizaciji, ki ga je sprejelo predsedstvo Zveze. Usklajena organiziranost mreže mladinskih komisij po Sloveniji je pomembna zaradi pridobitve statusa nacionalne mladinske organizacije, ki bi omogočil možnost financiranja delovanja Mladinske komisije iz državnih sredstev za mladino, hkrati pa bi ji bila omogočena tudi vključenost v nacionalno mrežo mladinskih organizacij, s tem pa širša prisotnost organizacije, ki zagovarja vrednote NOB, med mladino v Sloveniji.

Vabimo nove člane

Da bo Mladinska komisija zadostila pogojem zakonodajalca za pridobitev statusa nacionalne mladinske organizacije, mora izpolniti naslednje pogoje:

1. **določitev avtonomnosti v temeljnem aktu**, kar je bilo z decembrsko spremembo statuta Zveze že storjeno;
2. **dve leti staža delovanja mladinske organizacije**, pri čemer se staž šteje od dneva sprejema akta, ki omogoča avtonomni razvoj naše organizacije znotraj Zveze borcev NOB;
3. **regijska zastopanost Mladinske komisije v 7 od 13 statističnih regij** v Republiki Sloveniji;
4. **najmanj 400 članov Mladinske komisije**, katerih starost članov ne sme presegati 29 let.

Ogromno truda bo potrebnega za uresničitev točk 3 in 4. V nekaterih predelih Slovenije so združenja že ustanovila lokalne mladinske komisije, ponekod pa delujejo mladinske komisije na ravni pokrajinskih svetov ZB. Za prvi korak regijske organiziranosti Mladinske komisije predlagamo, da se ustanovijo mladinske komisije na ravni občinskih odborov, v katere naj se združujejo vsi člani, stari do 29 let. Za uresničitev 4. točke je nujno natančno urediti evidenco članov ZB po vsej Sloveniji, saj imajo nekatera združenja že zdaj precej članov, ki ne presegajo starost 29 let in bi se lahko vključili v Mladinsko komisijo. Za članstvo v Mladinski komisiji bo moral vsak član izpolniti pristopno izjavo, ki jo bomo pripravili na nacionalni ravni.

Za natančnejšo ureditev delovanja nacionalne mladinske organizacije znotraj Zveze borcev bo treba na podlagi spremembe statuta sprejeti tudi nov pravilnik o mladinski organizaciji, njegov osnutek je že pripravljen. S tem bo tudi spremenjeno ime »Mladinska komisija«, saj bo organizacija začela delovati širše in ne samo kot komisija. Na podlagi decembrskih sprememb statuta Zveze je Mladinski komisiji naloženo, da pripravi vse postopke za ustanovitev nacionalne mladinske organizacije, nato pa bomo Mladinsko komisijo razpustili.

V Mladinski komisiji predlagamo, da nacionalno mladinsko borčevsko organizacijo hierarhično uredimo po naslednjem modelu:

- **nacionalna konferenca mladinske organizacije**: sestavljajo jo predstavniki občinskih odborov mladinskih organizacij (iz vsakega odbora po eden), člani predsedstva ter nadzornega odbora

nacionalne mladinske organizacije. Je najvišji organ nacionalne mladinske organizacije;

- **predsedstvo nacionalne mladinske organizacije**: sestavljajo ga predsednik, tajnik in od 7 do 9 članov predsedstva, ki jih izvoli nacionalna konferenca. Je najvišji izvršilni organ nacionalne mladinske organizacije;

- **nadzorni odbor nacionalne mladinske organizacije**: sestavljajo ga trije člani, med katerimi je predsednik tisti, ki prejme največ glasov. Izvoli ga nacionalna konferenca. Je najvišji organ za izvajanje nadzora in disciplinskih ukrepov v nacionalni mladinski organizaciji;

- **občinski odbor mladinske organizacije**: je temeljna enota mladinske organizacije in deluje na ravni občinskega združenja ZB. Je podrejen smernicam delovanja nacionalne mladinske organizacije. Vanj se vključujejo člani, stari do 29 let, na območju delovanja občinskega odbora ZB, ki so izpolnili pristopno izjavo. Občinski odbor mladinske organizacije ima dva organa: zbor članov (sestavljajo ga vsi člani občinskega odbora mladinske organizacije) in izvršilni odbor (sestavljajo ga predsednik, podpredsednik in tajnik). Občinski odbor mladinske organizacije lahko ustanovi najmanj 5 članov z območja lokalnega združenja ZB, ki so stari do 29 let;

- **krajevni odbor mladinske organizacije**: znotraj občinskega združenja ZB lahko deluje več krajevnih odborov mladinske organizacije. To je priporočljivo v večjih občinskih združenjih, kjer je to smiselno izvedljivo. Krajevni odbor mladinske organizacije sestavljajo vsi člani občinskega odbora mladinske organizacije, ki prihajajo z območja delovanja krajevnega odbora. Krajevni odbor ima samo predsednika in po potrebi še odbor. Krajevni odbor je podrejen občinskemu odboru mladinske organizacije in nacionalni mladinski organizaciji.

Če občinskim odborom mladinskih organizacij sprva ne bo uspelo zagotoviti starostnih pogojev, lahko starost tudi presežejo, vendar priporočamo, naj poskušajo najti mlade, ki so po starosti najbližje meji do 29 let, saj nam bo samo tako v prihodnje uspelo najti osebe, ki bodo zagotovile starost, kakršno od mladinske organizacije zahteva zakonodajalec. V kratkem bodo združenja dobila tudi vzorce pravilnika o organiziranosti mladinske organizacije na svojem območju. Za vključitev lokalnih odborov mladinskih organizacij v nacionalno Mladinsko komisijo je treba za sprejem izpolniti obrazec, ki je na voljo v tajništvu Zveze.

Mladi se lahko včlanijo zgolj v občinske odbore mladinskih organizacij. Na območju, kjer so ustanovljeni krajevni odbori mladinskih organizacij, se včlanijo v občinski odbor mladinske organizacije, samodejno pa postanejo tudi člani/ice krajevnega odbora mladinske organizacije tam, kjer imajo stalno prebivališče.

Potrebna bo dobra organiziranost

Iz dosedanjih izkušenj razvoja mladinske organizacije ZB po Sloveniji na regijski in občinski ravni svetujemo, da se čim prej ustanovijo občinski odbori mladinske organizacije. Naslednji korak pa je formalna vključitev v nacionalno mladinsko organizacijo z izpolnjenjo vloge za pristop, ki bo na voljo v tajništvu Zveze. Nekatera združenja ZB so že ustanovila občinske odbore mladinske organizacije, kar je dobro. Predlagamo pa, da ti občinski odbori čim prej uskladijo svoje delovanje v skladu z vzorcem pravilnika, ki ga bo pripravila nacionalna mladinska organizacija.

Nacionalna mladinska organizacija je mladinska organizacija, ki ni samostojna pravna oseba in je del Zveze, vendar ima v skladu s statutom notranjo avtonomijo delovanja. Popolnoma enak status bodo imele lokalne mladinske organizacije, torej ne bodo samostojne

pravne osebe, ampak bodo del občinskih združenj, pri čemer se bo vodila še dodatna evidenca članov mladinske organizacije. Mladinska organizacija pa bo znotraj združenja ZB imela notranjo avtonomijo, kar pomeni, da bo lahko samostojno izvajala svoj program, ki pa bo moral v vsakem primeru biti usklajen s statutom združenja ZB. Na vsak način priporočamo aktivno sodelovanje med vodstvi združenj in lokalnih mladinskih organizacij, saj bo to dobra popotnica za nadaljnje delovanje Zveze nasploh. Osnutek pravilnika o delovanju mladinske organizacije predvideva, da je predsednik občinskega odbora mladinske organizacije tudi član predsedstva lokalne Zveze borcev.

Združenja ZB, ki razmišljajo o ustanovitvi mladinskih organizacij, in združenja, ki so že ustanovila mladinske organizacije, pa tega podatka še niso sporočila Mladinski komisiji, prosimo, da svoje namere oziroma podatke o ustanovitvi mladinskih organizacij sporočijo v tajništvo ZZB NOB Slovenije. Le tako bomo lahko uspešno

povezali mrežo mladinskih organizacij po Sloveniji.

Nacionalna mladinska organizacija bo konstituirana takrat, ko bo ustanovljenih vsaj 10 občinskih odborov in ko bodo predstavniki teh ustanovili nacionalno mladinsko organizacijo na nacionalni konferenci. Takrat bo nehala delovati sedanja Mladinska komisija. Le tako bomo lahko uspešno povezali mrežo mladinskih organizacij v Sloveniji.

Mladinska komisija bo za uspešno delo potrebovala močno regijsko in lokalno mrežo, saj bo le tako lahko delovala v širšem okolju. Zato se s tem prispevkom obračam na vse predsednike lokalnih in regijskih združenj Zveze borcev po Sloveniji.

Aljaž Verhovnik,
predsednik Mladinske komisije
ZZB NOB Slovenije

H. OBVESTILA

POSEBNA PONUDBA ZA ČLANE ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV ZA VREDNOTE NOB SLOVENIJE

Spoštovani člani,
dovolite, da vam predstavimo ponudbo hotela Delfin*** iz Izole. Hotel leži tik ob morju, 10 minut hoda do starega mestnega jedra Izole. V notranjih bazenih je morska voda segreta na 30 oziroma 33°C, na voljo je tudi zunanji bazen. Predvsem, pa je pri nas veselo tudi ob večerih, ko zapojemo in zaplešemo.

Cena vključuje:

- Polpenzion (samopostrežni zajtrk in večerja, izbira med tremi meniji pri kosilu)
- Pijača dobrodošlice
- Prost vstop v bazene z ogrevano morsko vodo
- Jutranja telovadba v bazenu ali na prostem, popoldanska telovadba v bazenu
- Izposoja krogel za balinanje, uporaba ruskega kegljišča, izposoja palic za nordijsko hojo...
- Ob petkih in sobotah ste vabljeni na ples z živo glasbo

Termin	Februar December	Marec November	April Oktober	24.4. do 31.5.2015	1.6. do 15.7.2015	16.7. do 16.8.2015	17.8. do 27.9.2015
polpenzion	32,30 EUR	34,20 EUR	37,05 EUR	39,90 EUR	43,70 EUR	49,40 EUR	43,70 EUR

Cene veljajo na osebo v dvoposteljni sobi. Doplačila: turistična taksa, polni penzion (5 EUR/dan), enoposteljna soba (11 EUR/dan). V ceni je že upoštevan dogovorjen popust za člane vašega društva.

Otroški popusti pri bivanju z 2 odraslima osebama: otroci do vključno 6. leta starosti bivajo brezplačno, otroci od 7. do vključno 12. leta imajo 50% popusta. V času poletnih šolskih počitnic, jesenskih in zimskih en otrok do vključno 12. leta v sobi z dvema odraslima osebama biva brezplačno.

K nam lahko pridete s prevozom v lastni režiji, lahko pa se odločite za vlak in mi bomo poskrbeli za **brezplačni prevoz med železniško postajo v Kopru in hotelom v Izoli.**

Opomba: v primeru, da ste člani zveze/združenja hkrati tudi člani društva upokojencev v okviru zveze ZDUS, se lahko odloči bodisi za koriščenje popusta za člane DU (ta popust ne pripada ostalim sopotnikom, če niso tudi sami člani DU), ali popust namenjen članom zveze/združenja in njihovim sopotnikom. Član se odloči za njemu bolj ugodno ponudbo.

Več informacij: 05/ 660 7 559 ali e- mail naslov: prodaja@hotel-delfin.si